

Nr 13.

Av herr **Fahlander**, om revision av kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård.

Den 3 juni 1938 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse angående statsbidrag till folktandvård. Sedan dess ha praktiska erfarenheter gjorts, som visa, att nämnda kungörelse är i behov av revision i vissa avseenden.

Detta gäller i första hand 5 § 3 mom. första stycket, som innehåller föreskrifter om avgift för barn. I nämnda stycke stadgas, att tandvård skall meddelas mot en avgift av 5 kronor per barn och år. För fall, där två eller flera barn tillhörande samma familj äro anmälda till tandvård samtidigt, skall emellertid gälla, att de årliga avgifterna nedsättas för andra barnet till 3 och för tredje barnet till 2 kronor samt att för ytterligare barn avgifter icke må uttagas.

I kommuner med ringa barnantal torde ovan angivna gradering av avgifterna icke medföra några nämnvärda svårigheter. Den möjliggör också avsett hänsynstagande till de barnrika familjernas i regel svagare ekonomi, vilket är av betydelse, särskilt som dylika kommuner oftast uttaga avgifterna av vederbörande barns målsmän. I större kommuner, särskilt i städer med 5 000—6 000 tandvårdsberättigade barn, medför kontrollen av syskonskap och därmed att rätt avgift utgår till landstingen ett avsevärt arbete, som ofta förorsakar betydande utgifter.

Detta kontrollarbete verkar synnerligen meningslöst i kommuner, som helt bestrida utgifterna för barnens tandvård. För dessa kommuner borde fastställas en genomsnittsavgift av exempelvis 4 kronor per barn och år såsom ett alternativ till den graderade avgiftsskalan. Av såväl landsting som kommuner gjorda undersökningar visa, att 4 kronor är ett lämpligt genomsnittspris.

Även 14 § medför i sin nuvarande utformning en onödig arbetsbelastning för poliklinikernas expedition. Enligt nämnda paragraf sammanfaller klinikernas redovisningsår med kalenderåret. Då det övervägande antalet barn, som åtnjuter folktandvård, utgöres av skolbarn, och skolklassen, varifrån kallelse till tandbehandling sker, bevaras som enhet

under skolans redovisningsår, som sträcker sig från 1 juli till 30 juni, vore det önskvärt, att tandvårdsåret sammanfölla med skolåret eller ännu hellre komme att omfatta tiden 1 september—31 augusti. Vid mitten av kalenderåret splittras nämligen åtminstone i större samhällen vissa av de förutvarande klasserna, varför klinikerna under sista hälften av sitt redovisningsår ha att söka sitt klientel i helt nya formationer.

I författningen saknas bestämmelser om vilken myndighet som skall svara för lokaler till tandvårdspoliklinikerna. I vissa län svarar den kommun, dit landstinget förlagt poliklinik, för lokaler jämte uppvärmning och städning. I andra län svarar landstinget härför eller betalar viss hyra, i andra åter håller kommunen lokal, under det att landstinget bekostar uppvärmning och städning. I vissa fall har överenskommelse träffats om att poliklikkommuner till landsting skola betala ett årligt belopp varierande mellan 500—1000 kronor per helanställd tandläkare, varvid landstingen bekosta lokaler. Som synes ha de mest skiftande överenskommelser träffats. Då vissa kommuner ställt sig tveksamma inför den skyldighet i nämnt avseende, som ålagts dem av landstingen, vore det önskvärt, att vissa direktiv meddelades författningsvägen, så att en viss enhetlighet kunde ernås.

Även i ett par andra avseenden borde författningen kompletteras. I denna talas inte om andra föreståndare än dem vid centralpoliklinikerna. I praktiken ställer det sig emellertid så, att vid flermanspoliklinikerna en av de anställda utses till föreståndare och härför uppstår särskilt arvode i proportion till vid kliniken anställda tandläkare. Det skulle säkert vara av betydelse, om dylik tjänst kunde annonseras ledig såsom föreståndartjänst kombinerad med distriktstandläkartjänst och ges en mera permanent karaktär. Härigenom skulle de mest kvalificerade tandläkarna kunna vinnas för dessa tjänster.

Då det saknas bestämmelser om s. k. väntetid för överflyttning från tjänst inom ett landstingsområde till ett annat, har det rätt ofta hänt, att tandläkare, som nyss tillträtt en tjänst inom ett område, tämligen snart lämnat denna på grund av erhållen tjänst inom annat område. Detta har skapat svårigheter och förryckt arbetet. Därför borde här liksom på flera andra områden införas en bestämmelse om en väntetid av exempelvis tre år för erhållande av förflyttning genom ansökan till ny tjänst.

I en cirkulärskrivelse från Svenska landstingsförbundet till landstingens hälsovårdsberedningar ha dessa båda sistnämnda förhållanden upptagits till behandling. Enligt denna skrivelse skulle de olika landstingen gemensamt söka utveckla en praxis med ovan angivet innehåll. Det skulle emellertid vara önskvärt, att frågorna reglerades författningsvägen, varigenom tveksamhet och godtycke bortfölla.

På grund av vad ovan anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära
en revision av kungörelsen angående statsbidrag till folk-
tandvård.

Stockholm den 15 januari 1944.

Gustaf Fahlander.